

Tovább préselik a kicsavart citromot

Csaba László Gyurcsány elhibázott csomagjáról

2006. június 16. 07:14

Utolsó módosítás: 2006. június 16. 08:28

Miközben Gyurcsány Frerenc „szakmai konszenzusról” beszél a bejelentett intézkedések kapcsán, úgy tűnik ez csak ő rá és szűkebb környezetére vonatkozik. Felerősödött ugyanis a Gyurcsány féle „Új Egyensúly” program bírálata; mérvadó közgazdászok szerint a csomag nem segíti a gazdaságot, hatalmas terheket ró az emberek vállára, ám nem teremt meg a kiegyensúlyozott növekedés feltételeit. A hvg.hu Csaba Lászlónak, a Középeurópai Egyetem professzorának véleményére volt kíváncsi.

hvg.hu: Tulajdonképpen mi a fő baj ezzel a megszorító csomaggal?

Csaba László : Az, hogy dominál benne a rövidtávú megszorítás, és csak nyomokban lehet benne felfedezni az igazi reformlépéseket. Tovább csavarják a már kinyomott citromot, azaz még több terhet raknak a legális gazdaságban adózó emberekre, ellehetetlenítve számos kis-és középvállalkozást, belekényszerítve őket a szürke, vagy fekete gazdaságba. Eredetileg arról volt szó, hogy elsősorban a költségvetés kiadási oldalát faragják le, ehelyett a csomag mintegy 80 százalékban az adók és járulékok emelése révén a bevételeket növeli. Ennek csak átmeneti az egyensúlyjavító hatása, nem változtat a strukturális gondokon, miközben jövőre felére lassulhat a gazdasági növekedés, felgyorsulhat 6 százalékra az infláció, nőhet a munkanélküliség, és 280 forint közelébe kerülhet az euró árfolyama, tovább ketyeg az eladósodás órája. A minősítő intézetek sem hisznek a kormányfőnek, a Standard and Poor 11 százalékra teszi az év végére várható költségvetési hiányt, hiába ígért a kormány 8 százalékot.

hvg.hu: De mi mást tehetett volna Gyurcsány?

Cs.L.: Ki kellett volna használnia az első 100 nap „türelmi időszakát”: ilyenkor a választók még bíznak az új vezetésben, ilyenkor még drasztikus intézkedéseket is könnyebb elfogadtatni a közvéleménnyel. Konkrétabban: a kiadások drasztikus lefaragását, a szerkezeti változtatásokat három irányból kellett volna megkezdeni: a nyugdíjrendszer, a közterhek struktúrája, illetve az állam működésének jelenlegi pazarló finanszírozása egyaránt változtatást kíván.

hvg.hu: Konkrétabban?

Cs.L.: Ami a nyugdíjakat illeti, természetesen nem arról van szó, hogy a jelenlegi nyugdíjkból visszavegyenek, hanem a nyugdíjkorhatár emeléséről, illetve a korengedményes és rokkant nyugdíjba vonulás feltételeinek szigorításáról. Magyarországon az emberek átlagosan 56-57 éves korukban nyugdíjba mennek, ez nonszensz. Az aktív népesség jelenlegi, 57 százalékos aránya a teljes népességen belül iszonyúan alacsony, európai összehasonlításban valahol hátul kullogunk, és - egy rövid átmeneti javulás után - az arány tovább fog romlani. Az „aktívok” hovatovább képtelenek lesznek fedezni a hatalmas inaktív tömeg igényeit. Körülbelül 700 ezerre tehető a munkaképes inaktív emberek száma. Pillanatnyilag 1,6 millió munkavállaló fizeti a közterhek 90 százalékát, és 2,7 millióan mindössze 10 százalékát - közülük 1,7 millióan minimálbérrel vannak

bejelentve. Ebbe a közteher-szerkezetbe minden ország belerokkanna. A mostani intézkedések nem hogy kihéritek a gazdaságot, de még többen fognak az adóterhek növekedése miatt „alámerülni”.

hvg.hu: A csomag, szerény mértékben ugyan, de mégiscsak csökkenteni akarja az állami bürokrácia fenntartásának költségeit...

Cs.L.: Ezek látszatintézkedések. Az állami szférában közel 1 millióan dolgoznak, ugyanannyian, mint 1989-ben, pedig azóta ennek a szektornak a részaránya a gazdaságban jelentősen csökkent. A versenyszférában viszont minden második munkahely megszűnt. Az állami szférában óriási összegek fölött gazdálkodnak – mondhatnánk nehezen ellenőrizhetően: egyedül a közalapítványok 400 milliárd forintot tartanak kézben, A Fejlesztési Bank 150 milliárd fölött gazdálkodik, az ÁPV másik 200 milliárdnyi vagyont igazgat. Radikális fogyókúra kell. Nem pótolja az ésszerű cselekvést, hogy eladják a régi kormányhivatali épületeket, és új kormányzati negyedet építenek, vagy hogy összevonnak néhány hivatalt, és nem töltik be új alkalmazottakkal a nyugdíjba vonuló tisztviselők státuszát.

hvg.hu: A kiadásokat hogyan lehetne valóban drasztikusan visszaszorítani?

Cs.L.: Például úgy, hogy az állami fejlesztések egy részét a magánvállalatokra ruháznák át. Az Állami Autókezelő Zrt. (ÁAK) feladatkörét például teljes joggal átvehetné valamilyen Privát Autókezelő Zrt., ez megoldaná a Brüsszellel ez ügyben folytatott vitát is: akkor már egyértelműen nem terhelné az autópálya építés költsége a büdzsé kiadási oldalát.

Rengeteg más intézkedéssel is csökkenthetők lennének az állami kiadások, persze rá kellene lépni érdekcsoportok tyúkszemére, akik most az állami megrendelések keretében nyúlják le a közpénzeket - ezeket a kormány nem akarja, nem meri felvállalni. Olyan érzésem van az intézkedések körüli kommunikációs csinnadrattát hallva, hogy Gyurcsány óriási lendülettel vezényel – egy héttagú kamarazsenekart: másképpen fogalmazva: a vajudó hegyeknek mindössze egy picinyke egeret sikerült szülniük – már ami a reformokat illeti. Attól tartok, hogy a lakosságra aggatott terhek révén csak átmenetileg sikerül az egyensúlyt javítani, és nehéz lesz rációzni a Standard and Poor jóslatára, miszerint Magyarország államadóssága a GDP 60 százalékáról 2009-ben 74 százalékára szökik.